

Toelichting Financiële projecties PG Holten.

datum: 1 maart 2023

Algemeen

De Hervormde kerk en Gereformeerde kerk te Holten bereiden een fusie voor.

Beide kerken zijn financieel gezond, ze hebben geen schulden, de nodige bezittingen en vrije liquide middelen. Het jaarlijkse exploitatieresultaat is bij beide kerken rond break-even, al wordt dit de laatste jaren verstoord door hoge energiekosten en een geleidelijk dalende bijdrage 'levend geld'. Beide gemeenten vergrijzen sterk, het leden aantal daalt doordat er meer leden overlijden dan bij komen.

Beide gemeenten kunnen bij de aanhoudend dalende trend, enkele jaren met een negatieve exploitatie het huidige beleid voortzetten voordat drastische ingrepen nodig zijn. Een succesvolle fusie kan nieuw elan in de gemeente brengen en kan daardoor ook een keerpunt markeren in de financiële ontwikkeling.

Bij de Dorpskerk gaat in 2023 één predikant met emeritaat, bij de Kandelaar is dat in 2025. Bij benoeming van een nieuwe predikant kan de omvang van de formatie opnieuw vast worden gesteld en zo de exploitatie worden beïnvloed. Per saldo gaan wij in een stabiele omgeving voorlopig uit van een reguliere bezetting van 2,5 fte predikantsplaatsen.

Enige tijd nadat de fusie is gerealiseerd, indicatief twee jaar, zal op basis van de dan bekende inzichten en ervaringen de gebouwen-behoefte in kaart worden gebracht. Dan kan onroerend goed worden afgestoten of door een andere functie of herbestemming meer inkomsten genereren voor de gemeente.

Beide kerken voeren een zuinig uitgavenbeleid en streven naar een sluitende jaarlijkse begroting. In de financiële projecties 2022- 2027 is dit ook mogelijk gebleken. Onder de hieronder toegelichte aannames. Uitzonderlijke situaties, zoals de energiecrisis van 2022, kunnen van invloed zijn.

Gebouwen

De Dorpskerk is een gemeentelijk monument, de toren, een nationaal monument, is eigendom van de gemeente Rijssen-Holten. Het orgel in de kerk is ook een gemeentelijk monument. Herontwikkeling van dit gebouw naar een andere functie is mogelijk, maar wel complex. Sinds enkele jaren tracht het CvK, het gebouw, ook te laten gebruiken voor andere passende activiteiten. Het gebouw gebruikt bij het huidige gebruik een beperkte hoeveelheid energie voor verlichting en verwarming. Echter kunnen het energiemangement en de duurzaamheid nog verbeterd worden.

Orgel en binnenzijde van de kerk zijn in 2019 gerestaureerd, en geschilderd. Volgende restauratie is te voorzien rond 2050. Dak, interieur hebben rond de eeuwwisseling grootonderhoud gehad. Eerst na

2050 is ook hier weer grootonderhoud te verwachten.

Kandelaar: naast het gebouw heeft de Kandelaar beschikking over ruime parkeergelegenheden.

Het gebouw is aan de ruime kant, de kerkzaal is (te) groot voor de gemiddelde zondagse kerkdiensten. Het gebouw beschikt ook over meerdere andere ruimten. De Kandelaar wordt ook voor andere activiteiten (koren, Vrouwen van Holten, yoga,) verhuurd.

Extra gebruiksmogelijkheden zijn denkbaar, maar hiervoor is dan een behoefte- en exploitatieplan nodig: tot nu toe vindt de exploitatie plaats met vrijwilligers en de rol van kerkzaal is moeilijk verenigbaar met bepaalde activiteiten zoals een veiling of (boeken)markt.

Het dak is recent gerenoveerd (2019) en is voorzien van zonnepanelen, per saldo wordt er elektriciteit terug-geleverd. Het CvK denkt na over het verder verduurzamen van het gebouw en daarnaast kan bepaald onderhoud niet worden uitgesteld. Hiervoor zal op korte termijn € 50.000 tot € 80.000 moeten worden aangewend.

Herontwikkeling van het gebouw en de locatie, naar bijv. meer multifunctioneel gebruik, is in de toekomst een mogelijkheid die te zijner tijd door het CvK gezien zal kunnen worden. Zoals in de inleiding vermeld, is dit enkele jaren na realisatie van de fusie aan de orde. Tot die tijd wordt de Kandelaar in de huidige opzet gehandhaafd.

Voor beide gebouwen geldt dat herontwikkeling zal passen bij de geformuleerde visie en doelstellingen.

Het gebouw Irene is gesloten, maar drukt nog wel op de begroting:

- Verzekering € 3.200 per jaar;
- Energie: door de enorm opgelopen energieprijzen is het gebouw begin 2023 gesloten. Wel zijn er nog resterende energiekosten.. Onderzocht wordt nog hoe dit tot een minimum kan worden teruggedrongen, in afwachting van verdere besluitvorming.

Achtergrond/Toelichting: het gebouw is aan grootonderhoud/ renovatie toe. De laatste jaren koste het gebouw en de exploitatie geld. Daarom heeft de kerkenraad (2021) op voorstel van het CvK besloten tot herontwikkeling van het gebouw naar huur appartementen, met een huur rond de geliberaliseerde huurgrens.

Overleg met de gemeente Rijssen-Holten over de noodzakelijke bestemmingswijzigingen lopen moeizaam. Daarom, en omdat we eerst de gebouwenbehoefte van de gefuseerde kerk helder willen hebben, zijn de herbestemmingsplannen 'on hold' gezet, al is een traject voor een herbestemmingsvergunning, zowel maatschappelijk als wonen, wel ingezet.

Per saldo is te voorzien dat op een termijn van circa 4 jaar tenminste één gebouw, Irene of Kandelaar, is afgestoten of herbestemd, met als doel een positieve bijdragen te leveren aan vermogen of jaarlijkse exploitatie, zoals in de tot voor kort bekende plannen werd aangehouden. Dat betekent dat er vanaf ongeveer 2027 een positief effectief, jaarlijks of gekapitaliseerd, van € 50.000 mag worden verwacht.

Het **kerkelijk bureau** van de Dorpskerk kan voorlopig nog in Irene blijven. Tzt kan dit ook worden verplaatst naar de Kandelaar of de consistorie van de Dorpskerk.

Inkomsten voor activiteiten (huur) voor 50% overgenomen kunnen worden door de Kandelaar. Inkomsten uit buffetten ook gedeeltelijk door de Kandelaar kunnen worden overgenomen. Zie inkomsten uit buffetten

Pastorieën

Pastoriestraat:

Staat van onderhoud redelijk, buiten schilderbeurt is in 2022 uitgevoerd. In 2018, bij wisseling van bewoning door predikant, zijn keuken en badkamer vervangen. Investeren in verduurzaming met afspraken over vergoeding voor de bespaarde energierekening is wenselijk maar niet gemoduleerd.

Raalterweg:

Staat van onderhoud, matig. De pastorie is redelijk 'uitgewoond'. Bij emeritaat van de predikant in 2023 staat de kerk voor een keuze: a) fors investeren (> 100.000) om achterstand qua onderhoud en duurzaamheid te herstellen of b) verkoop. Beide opties moeten als scenario worden opgenomen, maar 'verkoop' is de meest waarschijnlijke keuze.

Beusebergerweg:

Staat van onderhoud redelijk tot goed. Pastorie is door huidige predikant verlaten, wegens aankoop eigen woning. De pastorie wordt tijdelijk verhuurd. De huuropbrengst is hoger dan bij bewoning door de predikant.

Afhankelijk van de toekomstige invulling van de predikant-formaties is door het CVK van de fusiegemeente verkoop of commerciële verhuur te overwegen van één of meerdere pastorieën.

Gronden

De landbouw gronden, ca 7 ha, worden verpacht, eens in de zoveel jaar kan er door leden opnieuw worden ingeschreven. De bosgrond, ca 0,5 ha, wordt niet verpacht, laatste opbrengst uitdunning in 2018/2017?

Inflatie

In de projecties is uitgegaan van geen inflatie.

Inflatie zal er zeker zijn, met effecten voor stijgende kosten, noodzaak tot verhogen voorzieningen en hogere inkomsten van leden, activiteiten en rente. Inflatie heeft ook gevolgen voor de beloning van predikanten, en de daarbij behorende afdracht aan de landelijke organisatie. Echter daar spelen ook andere aspecten, die de afdracht kunnen verlagen of verhogen.

Modelmatig is inflatie eenvoudig aan te brengen voor een gevoeligheidsanalyse

Inkomsten uit legaten, erfenissen

Beide kerken krijgen geregeld geleden uit een legaat of erfenis. Beide kerken voegen de inkomsten van deze legaten of erfenissen vrijwel altijd toe aan fondsen of bestemmingsreserves. Op die manier versterken ze wel het vermogen van de kerk maar beïnvloeden ze niet de lopende exploitatie.

In de projecties voor 2022 is rekening gehouden met de afwikkeling van een complexe erfenis (2020) voor de Hervormde Gemeente. Uit de erfenis dienen twee gebrandschilderde ramen geplaatst te worden in de Dorpskerk. Hiervoor is een vrijval van de bestemmingsreserve gepland in 2026 van 50k.

Fte Bezetting predikanten en afdracht predikanten beloning.

Hervormde gemeente: 1,8 Fte plus 0,2 fte hulpdiensten voor ouderen pastoraat; Ds van der Wal. Hulpdiensten gaan ten laste van bestemmingsreserve pastoraat en stoppen per mei 2024 of eerder als een nieuwe predikant is beroepen. De bestemmingsreserve pastoraat zal in 2023 uitgeput zijn. In mei 2023 gaat Ds Rozenboom met pensioen. Financieel is gerekend dat in zijn vacature wordt voorzien door 0,6 Fte. Tot beroeping van een nieuwe predikant door de fusiegemeente lijkt het mogelijk deze 0,6 fte in te vullen door bijv. de nu in hulpdienst actieve ds. van de Wal – van Sandijk. In de begroting 2022 is bij de berekening van de afdracht aan de centrale organisatie ten onrechte rekening gehouden met een bijdrage voor tijdelijk dienst verband van ca. 11.500, dit is gecorrigeerd in de projecties.

De Kandelaar heeft 1 fte; Ds van Herk. Ds. van Herk gaat naar de huidige inzichten in 2025 met pensioen. Op dit moment is niet duidelijk of dat ook wordt gerealiseerd. De uitkomsten van een lopend visitatieproces zijn nog niet bekend. In financiële projecties moet ook rekening worden gehouden met een scenario waarin de jaarlijkse traktementslasten van ds. van Herk moeten worden voldaan, en dat daarnaast kosten van twee jaar lang vervangingskosten (0,5 fte) op de begroting drukken.

Voor de opvolging is financieel gerekend met 0,8 fte. Dit is mede mogelijk doordat hogere inkomsten uit buffetten en huur, bij de Kandelaar, dit financieel mogelijk maken.

Deze projecties zijn financieel gedreven, andere invulling bijv. door een pastoraal medewerker is aan de kerkenraad resp. het CvK van de fusiegemeente.

De huidige situatie en wisselingen daargelaten, zouden we in een stabiele situatie rekenen met een bezetting van circa 2,4 fte.

Fusie effecten overige inkomsten en uitgaven

Horeca inkomsten/ Buffetten

Betreft in belangrijke mate inkomsten van buffetten bij rouwdiensten. Door de komst van het huis van herinnering zijn de verwachte inkomsten voor de kerken lager dan voor corona. Gerekend is met herstel naar het oude niveau voor de Kandelaar 2023 en dat circa 40% van het oude niveau van Irene kan worden overgenomen door de Kandelaar.

Bijbehorende vergunningen en personeelskosten:

Eén medewerkster van de Hervormde Gemeente heeft ontslag genomen per september 2022. De andere medewerkster is volledig bevoegd om de horeca vergunning voort te zetten. Basis van de beloning is ingezette uren voor betaalde activiteiten. Haar salariskosten zijn daarom begroot tot en met 2027. Daarnaast zijn er uitgaven voor vrijwilligers.

Leden

Bij beide kerken is rekening gehouden met teruglopen van ledenaantallen, in belangrijke mate ten gevolge van vergrijzing van het ledenbestand. In Holten zal er maar een beperkt aantal nieuwe woningen

bijkomen. De mogelijke positieve effecten daarvan zijn niet gemoduleerd. De financiële effecten van de ledendaling op actie kerkbalans, collecten enz. is verwerkt.

Rekening is gehouden met het afnemen van het leden bestand Hervormde Gemeente ca 50 leden per jaar.

Kandelaar ca. 10 leden per jaar, lager opbrengst circa € 1.500

Overige inkomsten

Er zijn verschillen tussen beide kerken in de gemiddelde hoogte van de bijdragen actie kerkbalans, hoe kerken omgaan met “collecteren” voor de solidariteitskas, het kerkblad en afzonderlijke acties resp. in de kerk. Er zijn nu nog geen keuzes gemaakt hoe dat in de toekomst op een lijn zal worden gebracht. Beleid per kerk is voortgezet. Te verwachten valt dat de bijdragen, door steeds de beste manier te kiezen, kunnen worden verhoogd.

Bij beide kerken is rekening gehouden met terug lopen van leden, Dorpskerk ca € 5.000 per jaar;

Kandelaar ca. € 1.500 per jaar.

Veiling en Boekenmarkt

Een team van vrijwilligers is het hele jaar in de weer met het verzamelen van boeken en ‘huisraad’. Gedurende het jaar wordt geregeld wat verkocht, eens per jaar is een veiling. De totale opbrengst is de laatste jaren ca. 20.000 per jaar. De in gebruik zijnde gebouwen worden om niet ter beschikking gesteld door de eigenaren. Het project is wel eindig. Wanneer is niet te voorspellen. Daarom in 2026 de laatste opbrengst begroot. De opbrengsten worden altijd ‘geoomerkt’ voor een speciaal doel. In deze projecties is alleen rekening gehouden met de toevoeging aan de bestemmingsreserve. Niet met onttrekkingen voor de gekozen doelen. Dit omdat timing van de uitgaven nu niet is te doen.

Overige uitgaven

In de projecties is ervan uitgegaan dat de fusie eind 2023, begin 2024 zal worden gerealiseerd. Vanaf 2024 zal er dan op kosten als contributies, kosten kerkenraad e.d. bespaard kunnen gaan worden. Hiervoor zijn voorzichtig bedragen meegenomen, waarschijnlijk zijn de besparingen groter.

Personeel

De Hervormde Gemeente heeft, naast de horeca medewerkers, een administratief medewerkster en een organist in dienst (allen parttime). Behalve het aangekondigde vertrek zijn in de projecties geen wijzigingen voorzien in de dienstverbanden van deze medewerkers. Ook is geen rekening gehouden met pensioendata.